

Näringsutskottets yttrande

1984/85:7 y

om energibeskattningen (prop. 1984/85:120)

Till skatteutskottet

I proposition 1984/85:120 om riktlinjer för energipolitiken föreslår regeringen bl. a. att riksdagen skall godkänna de riktlinjer som föredragande statsrådet har förordat i fråga om energianvändningen (mom. 8, delvis). En del av dessa riktlinjer gäller energibeskattningen. Till den nämnda delen av propositionen anknyter motion 1984/85:559 (m) yrkande 11 (delvis) från allmänna motionstiden och motion 1984/85:2878 (c) yrkande 1 g med anledning av propositionen.

Ytterligare ett antal krav i de motioner som har väckts med anledning av propositionen gäller beskattningen av energi, nämligen inom följande ämnesområden:

beskattning av kol	motion 1984/85:2876 (m) yrkande 12 och motion 1984/85:2878 (c) yrkande 24,
beskattning av naturgas	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 23 (delvis),
beskattning av etanol	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 1 o (delvis),
skatt på viss elkraft	motion 1984/85:2866 (vpk) yrkande 2,
skattebefrielse för avkopplingsbara elpannor	motion 1984/85:2878 (c) yrkande 9.

Skatteutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över ett annat förslag i propositionen (mom. 6), vilket tidigare har överlämnats till skatteutskottet. Det gäller en lag om ändring i lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Lagändringen innebär förbättrade villkor vid utnyttjande av vissa små vattenkraftverk. Samtidigt har näringsutskottet beretts tillfälle att yttra sig över följande motioner: 1984/85:457 (vpk) om höjd produktionsavgift på vattenkraft, m. m., 1984/85:1147 (c) om skattefri elproduktion vid små vattenkraftverk, 1984/85:1230 (c) om begränsning av skattefriheten för s. k. avkopplingsbara elpannor och 1984/85:2368 (c) om energibeskattnings utformning.

Ytterligare ett antal motioner om energibeskattningen från allmänna motionstiden har hänvisats till skatteutskottet. För att möjliggöra en samlad bedömning av frågor rörande energibeskattningen överlämnar näringsutskottet – under förutsättning av skatteutskottets medgivande – till skatteutskottet det inledningsvis nämnda avsnittet i proposition 1984/85:120 och de motionsyrkanden som anges i de båda första styckena ovan. I ämnet vill näringsutskottet anföra följande.

Allmänna principer

Vid riksdagens beslut hösten 1983 om riktlinjer för den framtida energiskattepolitiken (prop. 1983/84:28, SkU 1983/84:9, rskr. 1983/84:96 och 97) fastslogs att en grundläggande princip för energiskattepolitiken skulle vara att främja de energiinvesteringar för oljeersättning och energihushållning som borde genomföras under 1980-talet. Hänsyn borde också tas till olika energikällors effekter på miljön, bytesbalansen, försörjningstryggheten, sysselsättningen och den industriella utvecklingen.

Näringsutskottet, som då yttrade sig till skatteutskottet (NU 1983/84:4 y), tillstyrkte regeringens förslag och utvecklade närmare sin syn på energiskattepolitiken mera allmänt och beträffande olika delfrågor. De meningsskiljaktigheter som förelåg vid utskottsbehandlingen framgår av yttrandet, till vilket fogades ett antal avvikande meningar. I vissa av de delfrågor som nu återkommer i form av motionsyrkanden kommer näringsutskottet i det följande att utan ytterligare kommentarer hänvisa till vad som har sagts i det nämnda yttrandet.

I den nu aktuella propositionen anføres (avsnitt 5.1, s. 56) i fråga om riktlinjer för energianvändningen bl. a. att det bör vara en utgångspunkt för den fortsatta inriktningen av samhällets styrning av energianvändningen att priset på energi spelar en avgörande roll för vilka åtgärder som vidtas för att hushålla med energi och för att övergå från ett energislag till ett annat. Med pris menas det pris som användaren får betala, dvs. priset inkl. skatter och avgifter. Priset på energi bör medvetet och aktivt användas för att åstadkomma en effektiv och rationell energianvändning. Statsmakternas viktigaste instrument för att direkt påverka priset på energi är energibeskattningen. Skatteinstrumentet skall användas aktivt i energipolitiken.

Föredragande statsrådet erinrar vidare om riksdagens beslut om riktlinjer för den framtida energiskattepolitiken år 1983 och anför sammanfattningsvis (s. 58) att energibeskattningen aktivt och medvetet skall utnyttjas för att åstadkomma en effektiv och rationell energianvändning.

I tre motioner framförs krav på att riksdagen skall uttala sig om riktlinjer för energiskattepolitiken på ett övergripande plan.

De riktlinjer som anges i moderata samlingspartiets partimotion 1984/85:559 har i korthet följande innebörd. Energiskattesatserna skall i princip vara energineutrala. Avsteg från denna huvudprincip torde dock få göras vid beskattningen av drivmedel. En förnyad översyn av hur olika energislag skall beskattas bör genomföras. Därvid bör övervägas en övergång till mervärdeskatt på energiområdet.

Centerpartiet sammanfattar i partimotionen 1984/85:2878 sina förslag till riktlinjer för energibeskattningen enligt följande. Importerade och miljökrävande energiråvaror såsom kol och olja bör ha en energilikformig beskattning. Importerade miljövänliga energikällor bör kunna få en viss "miljörabatt", vilket innebär att skatten sätts lägre än vad en energilikformig

beskattning med olja skulle motivera. Inhemska fasta bränslen och alternativa drivmedel producerade på inhemska råvaror bör ej beskattas. Undantag från en energilikformig beskattning med olja bör kunna göras för drivmedel och en lägre beskattning ske när ekonomiskt rimliga substitut saknas.

I motion 1984/85:2368 (c) begärs ett riksdagsbeslut om att energibeskattnings i ökad omfattning skall tillgripas för att göra fortsatt energisparande lönsamt för energikonsumenter.

Näringsutskottet ansluter sig till regeringens förslag till riktlinjer i fråga om energianvändningen i här aktuell del. Det finns sålunda enligt näringsutskottets uppfattning starka energipolitiska skäl för att staten genom beskattning av energi bör aktivt verka för en effektiv och rationell energianvändning. Som grundläggande princip för energiskattepolitiken bör gälla att den skall främja de energiinvesteringar för oljeersättning och energihushållning som bör genomföras under 1980-talet. De allmänna riktlinjer för energibeskattnings som riksdagen beslöt om hösten 1983 bör stå fast. I sitt yttrande (NU 1983/84:4 y) till skatteutskottet med anledning av den då framlagda propositionen om energibeskattnings tog näringsutskottet ställning mot förslag om en övergång till mervärdeskatt på energiområdet. Näringsutskottet har fortfarande samma uppfattning i denna fråga. Av vad här har anförts framgår att näringsutskottet inte ställer sig bakom de krav på ändrade riktlinjer för energiskattepolitiken som framförs i de nu aktuella partimotionerna. Inte heller finner näringsutskottet det motiverat med ett uttalande av riksdagen om att energibeskattnings skall tillgripas i ökad omfattning, vilket begärs i motion 1984/85:2368 (c).

Vad nu har sagts innebär att näringsutskottet tillstyrker propositionen i här behandlad del och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Kol och naturgas

De förslag om skatt på kol och naturgas som framförs i motionerna 1984/85:2876 (m) och 1984/85:2878 (c) ligger helt i linje med motionsyrkanden som näringsutskottet behandlade i sitt yttrande NU 1983/84:4 y. Riksdagen har för övrigt så sent som i december förra året tagit ställning till motionsyrkanden av samma innebörd som de här aktuella i centerpartiets motion. Näringsutskottet hänvisar till sitt tidigare yttrande i ämnet, där de olika meningsyttringarna klart har kommit till uttryck, liksom till den nyss nämnda riksdagsbehandlingen.

Etanol

I motion 1984/85:2878 (c) påyrkas ett uttalande av riksdagen om alternativa drivmedel. Den del av yrkandet som näringsutskottet tar upp här gäller krav på att en introduktion av etanol som drivmedel i första hand borde stimuleras genom att etanol producerad på inhemska råvaror befrias från skatt i likhet med andra inhemska bränslen.

Näringsutskottet vill här först erinra om att utskottet har att ta ställning till en rad motionsyrkanden rörande introduktion av etanol som drivmedel. De behandlas i näringsutskottets betänkande NU 1984/85:30. Vidare noterar utskottet att skatteutskottet skall behandla ytterligare ett antal motionsyrkanden med samma syfte som det här aktuella.

I propositionen behandlas frågan om etanol som drivmedel i ett avsnitt som rör introduktion av alternativa drivmedel. Föredragande statsrådets överväganden (s. 214) mynnar ut i slutsatsen att ytterligare utredningsinsatser erfordras när det gäller etanolens framtida roll inom transportsektorn. En särskild utredning aviseras (s. 215) för att klarlägga förutsättningarna för låginblandning av motoralkoholer i bensin. Regeringen har i mars i år beslutat att tillkalla en parlamentarisk utredning.

Utredningen skall enligt pressmeddelande från industridepartementet undersöka dels möjligheterna att använda olika motoralkoholer i ren form i framför allt tyngre fordon, dels förutsättningarna för låginblandning av motoralkoholer i bensin. Det gäller bl. a. att närmare klarlägga behovet av kompletterande åtgärder i fordon och i distributionssystemet.

I första hand skall undersökas möjligheterna att producera motoralkoholer ur inhemska råvaror. Det gäller bl. a. etanol ur spannmål och metanol eller etanol ur cellulosa. En förutsättning för en sådan produktion anges vara att motoralkoholerna kan produceras på ett konkurrenskraftigt sätt.

Utredningen skall även klarlägga konsekvenserna för olika samhällssektorer vid en produktion av motoralkoholer, bl. a. konsekvenserna från jordbruks-, beredskaps-, hälso- och miljösynpunkt. I uppdraget ingår också att överväga olika förutsättningar för att få till stånd en introduktion av motoralkoholer.

Näringsutskottet hälsar med tillfredsställelse att en allsidig utredning nu kommer till stånd om användning av motoralkoholer som drivmedel, bl. a. låginblandning av etanol i bensin. Härvid räknar utskottet med att frågan om skattebefrielse för motoralkoholer producerade av inhemska råvaror kommer att analyseras och övervägas som ett alternativ av utredningen, förutsatt att dess samlade bedömning leder fram till slutsatsen att en introduktion på ett eller annat sätt bör stimuleras av statsmakterna. Enligt näringsutskottets uppfattning finns det inte för närvarande – utifrån enbart energi- och industripolitiska utgångspunkter – skäl att föranstalta om skattebefrielse för etanol producerad på inhemska råvaror. Det kan dock bli anledning för regeringen att på nytt pröva frågan när ett allsidigt beslutsunderlag föreligger.

Näringsutskottet avstyrker sålunda motion 1984/85:2878 (c) i ifrågavarande del.

Små vattenkraftverk

Statens energiverk har, såsom redovisas i propositionen (s. 143 f.; bilagedelen s. 298 f.), på regeringens uppdrag genomfört en utredning (1984:4) om små vattenkraftverk. Verket föreslår i utredningen bl. a. att skattefrihet skall ges för viss kraft producerad i anläggningar med en installerad generatoreffekt under 100 kW. För närvarande ges skattefrihet under 50 kW för den som inte yrkesmässigt distribuerar elkraft. För att tröskelverkningar skall undvikas bör enligt energiverkets förslag en skattefri produktion om 0,4 GWh per år medges för anläggningar med en effekt mindre än 1500 kW. Energiverkets förslag grundar sig på vad energiskattekommittén har föreslagit i betänkan-det (SOU 1982:16) Skatt på energi.

I propositionen föreslås (s. 145; lagförslag s. 18) en ändring av 2 § andra stycket a) lagen (1957:262) om allmän energiskatt. Förslaget innebär att gränsen för skatteplikt för den som inte yrkesmässigt distribuerar kraft höjs från 50 kW till 100 kW. Det motiveras av energipolitiska skäl. Vidare uppges att en höjning av gränsen leder till ett obetydligt skattebortfall och en viss skatteadministrativ förenkling. Däremot bör enligt regeringen inte något bottenavdrag införas eftersom ett sådant skulle leda till ett betydande skattebortfall och försvårad skatteadministration.

Det framgår av energiverkets rapport (s. 37) att energiskattekommittén beräknade det statsfinansiella bortfallet (med då gällande skattesatser) av de föreslagna åtgärderna till sammanlagt ca 5,5 milj. kr.

I motion 1984/85:1147 (c) erinras om energiskattekommitténs förslag. Motionärerna vill att riksdagen skall besluta att en elproduktion motsvarande 0,4 GWh per år och anläggning skall vara skattefri enligt det angivna förslaget.

Näringsutskottet finner den av regeringen föreslagna skattelindringen väl motiverad från energipolitiska utgångspunkter. Förslaget tillstyrks sålunda.

Näringsutskottet godtar vidare regeringens motivering till att den inte nu föreslår något bottenavdrag för elektrisk kraft producerad i små vattenkraftverk. Propositionen tillstyrks i ifrågavarande del. Därmed avstyrker näringsutskottet motion 1984/85:1147 (c).

Skatt på viss vattenkraft

Fr. o. m. den 1 januari 1983 utgår en särskild skatt på elkraft som produceras i vattenkraftverk (prop. 1982/83:50, SkU 1982/83:15, rskr. 1982/83:106). Skatten tas ut för elkraft som framställs inom landet i vattenkraftverk med en installerad generatoreffekt av minst 1500 kW. Den är 2 öre per kWh om anläggningen har tagits i drift före år 1973 och 1 öre per kWh om anläggningen har tagits i drift under åren 1973–1977. Kraft som produceras i nyare anläggningar beskattas inte.

Två motioner (vpk) gäller denna skatt. Den ena tar sikte på att stimulera

effektiviseringar av äldre vattenkraftverk. Den andra gäller bl. a. en höjning av skattesatsen.

I motion 1984/85:2866 (vpk) begärs att riksdagen i en meningsyttring till regeringen skall ansluta sig till vad som i motionen har anförts om dispens från produktionsavgiften på vattenkraft. För att en önskvärd satsning på effektiviseringar av äldre vattenkraftverk skall komma till stånd föreslår motionärerna att dispens skall beviljas under en treårsperiod efter en effektivisering.

I propositionen berörs särskilt frågan om reinvesteringar i äldre vattenkraftverk (s. 142). Föredragande statsrådet anför att genomförda överläggningar med företrädare för kraftindustrin och med den tillverkande industrin samt en redovisning av Kraftsam har visat att de planerade reinvesteringar som kraftföretagen har redovisat är av betydande omfattning och torde komma till stånd utan ytterligare insatser från statsmakternas sida. Regeringen kommer därför till slutsatsen att det för närvarande inte finns anledning att från statsmakternas sida särskilt stimulera dessa investeringar.

Näringsutskottet gör mot bakgrund av de omständigheter som redovisas i propositionen samma bedömning som regeringen i denna fråga. Något initiativ av riksdagen av den art som motionärerna önskar finner näringsutskottet inte motiverat för att få till stånd önskvärda reinvesteringar. Motion 1984/85:2866 (vpk) avstyrks därför i här behandlad del.

Motion 1984/85:457 (vpk) innehåller krav på en höjning av den nuvarande produktionsavgiften för äldre vattenkraftverk till 6 öre per kWh. Samtidigt begärs förslag från regeringen om en beskattning av importerad elenergi som motsvarar den föreslagna höjningen, dvs. 6 öre per kWh. Med motivering i samma motion framförs i motion 1984/85:458 (vpk) ytterligare önskemål vilka delvis har ett direkt samband med de här behandlade motionsyrkandena. Motion 1984/85:458 (vpk) behandlar näringsutskottet i betänkandet NU 1984/85:23.

Näringsutskottet avstyrkte förra året (NU 1983/84:30 s. 45) motionsyrkanden med samma innebörd som de här aktuella. Vänsterpartiet kommunisternas företrädare i utskottet reserverade sig. Riksdagen följde utskottet.

Näringsutskottet hänvisar till riksdagens tidigare ställningstagande och kommer i fråga om skattens storlek till samma slutsats som förra året. Det finns sålunda enligt utskottets uppfattning inte anledning för riksdagen att på grundval av motion 1984/85:457 (vpk) hemställa hos regeringen om förslag till ändring av den nu gällande skattesatsen.

Förslaget om en avgift på importerad vattenkraft får ses mot bakgrund av att under år 1983 en viss mängd elkraft importerades från Norge samtidigt som vatten spilldes förbi turbinerna i svenska vattenkraftverk.

Näringsutskottet anser liksom förra året (se NU 1983/84:30 s. 46) att den förbindelse som medlemmarna i Kraftindustrins samarbetsorgan för samkörning med Norge fr. o. m. den 1 januari 1984 har iklätt sig medför att syftet med det här aktuella motionsyrkandet blir tillgodosett utan att någon

importavgift behöver införas. Enligt vad näringsutskottet inhämtat har också överenskommelsen hittills hållits. Ifrågavarande del av motion 1984/85:457 (vpk) avstyrks således.

Avkopplingsbara elpannor

Centerpartiet begär i motion 1984/85:2878 att riksdagen skall besluta att skattebefrielse för s. k. avkopplingsbar elkraft skall begränsas i enlighet med vad som förordas i motionen.

Det är inte rimligt, anför motionärerna, att staten med skattefrihet stimulerar en försening av det energisystem som enligt enhälligt beslut av riksdagen skall införas så snabbt som möjligt, dvs. ett energisystem i huvudsak baserat på inhemska och förnybara energislag. Skattefrihet borde endast beviljas vid avkopplingsbara elleveranser där biobränsle inte är ett realistiskt alternativ och för elpannor med en effekt på minst 3 MW. Motion 1984/85:1230 (c) från allmänna motionstiden har samma huvudsakliga syfte som det nu berörda yrkandet i partimotionen.

Skatteutskottet har i slutet av förra året, med reservation av centerpartiets företrädare i utskottet, avstyrkt ett liknande krav (SkU 1984/85:19 s. 17). Riksdagen gick på skatteutskottets linje.

Nu gällande regler för återbetalning av energiskatt för elleveranser till avkopplingsbara elpannor beslöts av riksdagen hösten 1983 (prop. 1983/84:28, SkU 1983/84:9, rskr. 1983/84:96 och 97). Dessa regler innebär i huvudsak att riksskatteverket får medge återbetalning av energiskatt för avkopplingsbara elpannor med effekt större än 1 MW när av energibalansskäl ingen oljebaserad kraftproduktion förekommer eller har förekommit under en sammanhängande period av fem dygn. Verkningarna av nuvarande regler för avkopplingsbar elkraft bör enligt riksdagsbeslutet utvärderas så, att ställning kan tas under år 1987 till frågan om behovet av fortsatt skatteåterbetalning.

I den nu föreliggande propositionen analyseras (s. 108 f.) frågan om konkurrens mellan utnyttjande av avkopplingsbara elpannor och pannor avsedda för inhemska bränslen. Analysen mynnar ut i följande slutsats (s. 110). Utnyttjandet av avkopplingsbara elpannor är bra för värmeverkens ekonomi, underlättar introduktionen av ny förbränningsteknik och förbättrar möjligheterna till senare elproduktion i kraftvärmeverk. Det innebär inte någon långsiktig bindning till elkraft.

Ytterligare erinras i propositionen (s. 209) om att utredningen (I 1984:02) om el och inhemska bränslen (ELIN) har tillkallats för att belysa frågan om konkurrens mellan elkraft och inhemska bränslen. Av utredningens delbetänkande (Ds I 1984:27) Oljeersättning–Konflikter–Lokala lösningar? framgår att det enligt utredningens mening för närvarande inte finns skäl att föreslå vare sig ytterligare subventioner på inhemska bränslen eller nya restriktioner för att begränsa elanvändningen. Däremot anser utredningen

att det kan finnas behov av en strukturering av oljeersättningen på såväl lokal som regional nivå, så att den inte genomförs på ett sätt som strider mot de långsiktiga målen för energipolitiken. Utredningen föreslår mot den bakgrunden att regeringen tar initiativ till överläggningar med Svenska kommunförbundet, med statens vattenfallsverk och övriga större kraftproducenter och med företrädare för aktörerna inom den inhemska bränslesektorn.

Föredragande statsrådet anför bl. a. (s. 209) att de förordade överläggningarna bör resultera i att kraftleverantörerna eller eldistributörerna, innan en aktiv åtgärd för försäljning av elkraft vidtas, informerar och samråder med det kommunala organ som har ansvar för kommunens energiplanering.

Näringsutskottet delar regeringens uppfattning att utnyttjande av avkopplingsbara elpannor innebär en rad fördelar. Syftet med skatteåterbetalningen är att åstadkomma att tillgänglig vattenkrafts- och kärnkraftsbaserad elproduktion används så effektivt som möjligt. Det är samtidigt av stor vikt att avkopplingsbar elkraft inte i större omfattning ersätter inhemska bränslen eller negativt påverkar marknaden för sådana bränslen. Näringsutskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen särskilt följer denna fråga och är beredd att vid behov ta initiativ till erforderliga åtgärder för att hindra en icke önskvärd utveckling. Enligt riksdagens nyssnämnda beslut hösten 1983 skall ställning tas år 1987 till frågan om behovet av fortsatt skatteåterbetalning. Härutöver finns anledning att poängtera det samlade ansvaret hos kommuner och eldistributörer att finna lösningar som möjliggör att användningen av inhemska bränslen fortbestår samtidigt som elanvändning, när sådan är ändamålsenlig, inte förhindras.

Mot bakgrund av vad näringsutskottet här har anfört finner utskottet inte anledning för riksdagen att nu föranstalta om ändrade skatteregler för avkopplingsbara elpannor. Ifrågavarande del av motion 1984/85:2878 (c) avstyrks därför liksom motion 1984/85:1230 (c).

Stockholm den 11 april 1985

På näringsutskottets vägnar

NILS ERIK WÅÅG

Närvarande: Nils Erik Wååg (s), Staffan Burenstam Linder (m), Rune Jonsson (s), Sten Svensson (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Karl-Erik Häll (s), Per Westerberg (m), Birgitta Johansson (s), Per-Richard Molén (m), Ivar Franzén (c), Bo Finnkvist (s), Per-Ola Eriksson (c), Sylvia Pettersson (s), Hugo Bergdahl (fp) och Oswald Söderqvist (vpk).

Avvikande meningar

1. Allmänna principer

Staffan Burenstam Linder, Sten Svensson, Per Westerberg och Per-Richard Molén (alla m) anser att den del av yttrandet under rubriken Allmänna principer som börjar med "Näringsutskottet ansluter" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet vill först framhålla att en förutsättning för att energipolitiken skall kunna understödja arbetet på att skapa balans i samhällsekonomi är att marknadsmässiga hänsyn tillåts spela den avgörande rollen vid omvandlingen av energisystemet. Som anförs i motion 1984/85:559 (m) utgör energibeskattningen för närvarande ett lapptäcke av olika skattesatser och skattebefrielser. Den långtgående skattedifferentieringen har motiverats från vitt skilda utgångspunkter utan någon bärande princip. Enligt näringsutskottets mening bör energiskattesatserna i princip vara energilikformiga. Eftersom drivmedelsbeskattningen fyller såväl energipolitiska som trafikpolitiska syften torde dock avsteg från principen om energilikformighet kunna accepteras för drivmedel. I den mån vissa energislag anses vara i behov av speciella subventioner bör dessa redovisas öppet och inte få formen av oredovisade skattebefrielser. Beskattning och dispensregler bör vidare utformas så att den som har gjort en framgångsrik energibesparing inte drabbas av högre skattesatser.

En förnyad översyn av hur olika energislag skall beskattas bör verkställas. Därvid bör övervägas om energibeskattningen i någon form bör anpassas till mervärdeskattesystemet i likhet med vad som tillämpas i andra västeuropeiska länder.

2. Allmänna principer

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Allmänna principer som börjar med "Näringsutskottet ansluter" och slutar med "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

För att den positiva tendensen till ökad energihushållning och effektivare energianvändning skall bestå är det enligt näringsutskottets uppfattning nödvändigt att utformningen av skatter och avgifter på energi utgår från de grundläggande principer för energipolitikens inriktning som anges i motion 1984/85:2878 (c).

Näringsutskottet föreslår att följande allmänna riktlinjer för beskattningen av olika energikällor skall gälla. Importerade och miljökrävande energiråvaror såsom kol och olja bör ha en energilikformig beskattning. Importerade miljövänliga energikällor bör kunna få en viss "miljörabatt", innebärande att skatten sätts lägre än vad en energilikformig beskattning skulle motivera. Inhemska bränslen och alternativa drivmedel producerade av inhemska

råvaror bör ej beskattas. Undantag från en energilikformig beskattning bör kunna göras för drivmedel, med lägre beskattning när ekonomiskt rimliga substitut saknas.

Av vad näringsutskottet här har anfört framgår att utskottet tillstyrker motion 1984/85:2878 (c) i ifrågavarande del. Genom ett beslut av nu angiven innebörd tillgodoses också väsentligen det grundläggande syftet med motion 1984/85:2368 (c).

3. Etanol

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Etanol som börjar med "Näringsutskottet hälsar" och slutar med "ifrågavarande del" bort ha följande lydelse:

Som framgår av motion 1984/85:2878 (c) finns det många tungt vägande skäl för att i Sverige tillämpa läginblandning av etanol i motorbensin. Sammanfattningsvis finns följande argument för en sådan etanolintroduktion.

Svensk etanol kan helt baseras på inhemska råvaror och en sådan produktion stämmer helt med målsättningen att ersätta olja. En förbättrad miljö erhålls i tätorterna genom att införande av blyfri bensin underlättas och därmed möjliggör införande av katalytisk rening eller annan bättre teknik för rening av bilavgaserna. Försörjningstryggheten ökar och livsmedelsberedskapen förbättras. Sysselsättningen ökar med 2 000–3 000 nya arbetstillfällen vid en produktion av ca 300 000 m³ etanol. Bytesbalansen förbättras. Svensk industri får ökade möjligheter att exportera teknologi och kompletta anläggningar.

Enligt näringsutskottets uppfattning bör introduktionen av etanol i första hand stimuleras genom att etanol producerad av inhemska råvaror befrias från skatt i likhet med andra inhemska bränslen. Utskottet anser att riksdagen har tillräckligt underlag för att nu fatta ett principbeslut av här angiven innebörd. Något ytterligare utredningsarbete behöver sålunda inte inväntas. Motionen tillstyrks i här aktuell del.

4. Små vattenkraftverk

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Små vattenkraftverk som börjar med "Näringsutskottet godtar" och slutar med "motion 1984/85:1147 (c)" bort ha följande lydelse:

Som både energiskattekommittén och statens energiverk har föreslagit bör ett bottenavdrag införas samtidigt som effektgränsen höjs. Genom ett sådant fribelopp undviks en omotiverad tröskelverkan som kan hämma ett effektivt utnyttjande av små vattenkraftverk. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag av här angiven innebörd. Näringsutskottet tillstyrker sålunda motion 1984/85:1147 (c).

5. Skatt på viss vattenkraft

Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Skatt på viss vattenkraft som börjar med "Näringsutskottet gör" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion 1984/85:2866 (vpk) anser näringsutskottet att statsmakterna bör stimulera effektiviseringar av äldre vattenkraftverk. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag om möjlighet till dispens från den här aktuella skatten på viss vattenkraft.

Motion 1984/85:457 (vpk) --- (=utskottet) --- följde utskottet.

Näringsutskottet anser att den nuvarande skattesatsen om 2 öre per kWh inte är tillräcklig för att kraftbolagens övervinster av gamla vattenkraftverk skall bringas ned till rimlig nivå. Som föreslås i motion 1984/85:457 (vpk) bör därför införas en produktionsavgift på 6 öre per kWh för vattenkraftverk som är mer än tio år gamla. Avgiften bör gälla för vattenkraftverk med en installerad effekt över 1,5 MW.

Förslaget om --- (=utskottet) --- svenska vattenkraftverk.

Det är enligt näringsutskottets uppfattning oacceptabelt att svenska kraftbolag väljer att spilla vatten förbi sina vattenkraftverk samtidigt som elkraft importeras från Norge. Oavsett vilka överenskommelser som har ingåtts skapas de bästa garantierna för att detta inte skall upprepas om importerad elenergi beläggs med en skatt av samma storlek som produktionsavgiften för äldre vattenkraftverk. Såsom föreslås i motion 1984/85:457 (vpk) bör således beskattningen av importerad elenergi uppgå till 6 öre per kWh. Motion 1984/85:457 (vpk) tillstyrks sålunda i här behandlad del.

6. Avkopplingsbara elpannor

Ivar Franzén (c), Per-Ola Eriksson (c) och Oswald Söderqvist (vpk) anser att den del av yttrandet under rubriken Avkopplingsbara elpannor som börjar med "Näringsutskottet delar" och slutar med "motion 1984/85:1230 (c)" bort ha följande lydelse:

En av huvuduppgifterna för energipolitiken är att medverka till att omställningen av energisystemet från olja till förnybara och inhemska energikällor kan fullföljas. Det är därför enligt näringsutskottets uppfattning inte rimligt att staten, såsom sker med nu gällande regler för skattefrihet för avkopplingsbara elpannor, stimulerar en försening av den omställning av energisystemet som riksdagen i enighet har uttalat sig för. Utskottet anser att regeringen målar upp en alltför positiv bild av verkningarna av att avkopplingsbara elpannor utnyttjas. Det finns anledning att mycket starkare än vad regeringen gör fästa uppmärksamheten på de problem som nuvarande regler skapar för en snabb introduktion av inhemska bränslen. Näringsutskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion 1984/85:2878 (c) om att skattereglerna nu snarast bör ändras så att de står i samklang med de

övergripande energipolitiska målen. Skattefrihet för avkopplingsbara elpannor bör beviljas endast när biobränsle inte är ett realistiskt alternativ och elpannan har en effekt på minst 3 MW. Regeringen bör anmodas att utan dröjsmål utarbeta ett förslag med denna innebörd och återkomma därmed till riksdagen. Näringsutskottet tillstyrker sålunda ifrågavarande del av motion 1984/85:2878 (c) liksom motion 1984/85:1230 (c).

Särskilt yttrande

Ivar Franzén (c) och Per-Ola Eriksson (c) anför:

Centerpartiet har ett flertal gånger i motioner, reservationer och interpellationer påpekat att vattenkraftsskatten har fått en olycklig utformning och har hela tiden varit motståndare till den. Centerpartiet har vidare redovisat en alternativ konstruktion av vattenkraftsskatten, som klart skulle främja upprustning och effektivisering av befintliga vattenkraftverk. En komplettering enligt vänsterpartiet kommunisternas förslag löser inte de grundläggande problemen, varför vi inte har funnit skäl nog att biträda detta förslag. Centerpartiet har tidigare hävdad att importerad vattenkraft borde beskattas på samma sätt som inhemsk vattenkraft för att "spill" av svensk vattenkraft skall kunna undvikas. Kraftindustrin har förbundit sig att undvika sådant "spill" som motiveras av billigare importström, och vi accepterar att avvakta med ställningstagande i skattefrågan tills uppföljningen av överenskommelsen med kraftindustrin har givit mer konkreta resultat.